

LIETUVIŲ
LITERATŪROS
IR TAUTOSAKOS
INSTITUTAS

INSTITUTE OF
LITHUANIAN
LITERATURE
AND FOLKLORE

ISSN 1822-3656

EARLY
LITHUANIAN
LITERATURE

58

Insights into Prussian Lithuanian Studies

VILNIUS 2024

SENOJI
LIETUVOS
LITERATŪRA

58

Prūsiškosios lituanistikos
įžvalgos

Redakcinė kolegija / Editorial board

vyriausiasis redaktorius / editor-in-chief

doc. dr. MINTAUTAS ČIURINSKAS

*Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas /
Institute of Lithuanian Literature and Folklore*

doc. dr. DALIA DILYTĖ

*Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas /
Institute of Lithuanian Literature and Folklore*

doc. dr. ONA DILYTĖ-ČIURINSKIENĖ

*Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas /
Institute of Lithuanian Literature and Folklore*

prof. dr. PIETRO U. DINI

Università di Pisa / University of Pisa

prof. habil. dr. JOLANTA GELUMBECKAITĖ

*Goethe-Universität Frankfurt am Main /
Goethe University Frankfurt*

doc. dr. DARIUS KUOLYS

Vilniaus universitetas / Vilnius University

doc. habil. dr. ILJA LEMEŠKIN

*Praha lingvistų būrelis, Lietuvių kalbos institutas /
Prague linguistic circle, Institute of Lithuanian
Language*

doc. dr. SIGITAS NARBUTAS

*Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių
biblioteka / Wroblewski Library of the
Lithuanian Academy of Sciences*

prof. dr. ZHANNA NEKRASHEVICH-
KAROTKAJA

*Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu /
Adam Mickiewicz University in Poznań*

prof. habil. dr. JAKUB NIEDŹWIEDŹ

*Uniwersytet Jagielloński (Kraków) /
Jagiellonian University (Cracow)*

prof. habil. dr. MATHIAS NIENDORF

Greifswaldo universitetas / Universität Greifswald

prof. DIRK SACRÉ

*Katholieke Universiteit Leuven /
Catholic University of Leuven*

dr. CHRISTIANE SCHILLER

*Humboldtų universitetas Berlyne /
Humboldt University of Berlin*

doc. dr. ŽAVINTA SIDABRAITĖ

*Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas /
Institute of Lithuanian Literature and Folklore*

doc. habil. dr. VAIDAS ŠEFERIS

*Masaryko universitetas Brno (Čekija) /
Masarykova univerzita Brno*

dr. MAGDALENA ŚLUSARSKA

*Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk
(Warszawa) / The Institute of Literary Research
of the Polish Academy of Sciences (Warsaw)*

prof. habil. dr. SERGEJUS TEMČINAS

*Lietuvių kalbos institutas, Lietuvių literatūros ir
tautosakos institutas / Institute of Lithuanian
Language, Institute of Lithuanian Literature and
Folklore*

prof. habil. dr. EUGENIJA ULČINAITĖ

Vilniaus universitetas / Vilnius University

prof. habil. dr. PIOTR URBAŃSKI

*Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu /
Adam Mickiewicz University in Poznań*

dr. MIKAS VAICEKAUSKAS

*Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas /
Institute of Lithuanian Literature and Folklore*

dr. ASTA VAŠKELIENĖ

*Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas /
Institute of Lithuanian Literature and Folklore*

Sudarė, parengė / Compiled by LIUCIJA CITAVIČIŪTĖ, ŽAVINTA SIDABRAITĖ

Redagavo / Edited by RIMA BERTAŠAVIČIŪTĖ, IRENA DAUGIRDAITĖ-REKAŠIENĖ

Pratarmę ir santraukas į anglų kalbą vertė / Foreword and summaries

translated by DIANA BARTKUTĖ BARNARD

Projektą pagal „Valstybinę liuanistinių tyrimų ir sklaidos

2016–2024 metų programą“ finansavo

Lietuvos mokslo taryba

Projekto finansavimo sutarties Nr. P-LIP-22-74

© Rokas Gelažius, apipavidalinimas, 2024

© Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2024

Išėina dukart per metus

ISSN 1822-3656

Senoji Lietuvos literatūra referuojama tarptautinėse duomenų bazėse

MLA International Bibliography ir EBSCO Discovery Service

Turinys

- 9 PRATARMĖ. *Liucija Citavičiūtė, Žavinta Sidabraitė*

STRIPS NIAI

- 21 ONA ALEKNAVIČIENĖ. Danieliaus Kleino idėjų recepcija
Povilo Frydricho Ruigio gramatikoje *Anfangsgründe
einer Littauischen Grammatick (1747)*
- 45 ŽAVINTA SIDABRAITĖ. Johano Ferdinando Kelkio poemos
Lietuvinkai intertekstiniai ryšiai: Kristijono Gotlybo Milkaus
poema *Pilkainis*
- 63 ALINA KUZBORSKA. Martyno Liudviko Rėzos *Prutena*:
tarp Tėvynės ir tėviškės
- 83 KOTRYNA REKAŠIŪTĖ. Grožinių tekstų publikacijos Prūsijos
Lietuvai skirtoje periodikoje XIX–XX a. pr.: statistika ir įžvalgos

PUBLIKACIJOS

- 107 BIRUTĖ TRIŠKAITĖ, ONA DILYTĖ-ČIURINSKIENĖ. Tilžės provincijos
mokyklos rektoriaus Heinricho Tilesijaus rekomendacija auklėtiniui
Jonui Šulcui
- 137 LIUCIJA CITAVIČIŪTĖ. Kvantų giminės prūsiškosios šakos genealogija,
parašyta paskutiniojo pavardės turėtojo Jono Jokūbo Kvanto
- 152 JONAS JOKŪBAS KVANTAS. *Kvantų giminei ir palikuonims parašiau 1756 m.*
Giminės genealogija, išspausdinta Kvanto nekrologe (1772)
(iš lotynų kalbos vertė MINDAUGAS STROCKIS, parengė ir
iš vokiečių kalbos vertė LIUCIJA CITAVIČIŪTĖ)
- 186 ŽAVINTA SIDABRAITĖ, KOTRYNA REKAŠIŪTĖ. Eiliuota satyra
Miks Stolperjons (XIX a. antra pusė): rankraštis ir dvi publikacijos
lietuvių spaudoje
- 196 Satyrinis eilėraštis *Miks Stolperjons* (XIX a. antra pusė)
(parengė ŽAVINTA SIDABRAITĖ, KOTRYNA REKAŠIŪTĖ)

RECENZIJOS

- 218 ALINA KUZBORSKA. Donelaičio vertėjas buvo poetas!
- 227 ANOTACIJOS. *Liucija Citavičiūtė, Mintautas Čiurinskas, Žavinta Sidabraitė*
- 235 KRONIKA. *Ona Aleknavičienė, Liucija Citavičiūtė, Mintautas Čiurinskas, Kęstutis Gudmantas, Raimonda Meyer-Ravaitytė, Simona Mocejūnaitė-Vaitkienė, Jūratė Pajėdienė, Kotryna Rekašiūtė, Žavinta Sidabraitė, Tadas Šaulys, Eleonora Terleckienė, Viktorija Vaitkevičiūtė Verbickienė*

Contents

- 13 FOREWORD. *Liucija Citavičiūtė, Žavinta Sidabraitė*

ARTICLES

- 21 ONA ALEKNAVIČIENĖ. Reception of Danielius Kleinas's Ideas in Povilas Frydrichas Ruigys's Grammar *Anfangsgründe einer Littauischen Grammatick* (1747)
- 45 ŽAVINTA SIDABRAITĖ. Intertextual Links of Johann Ferdinand Kelch's poem *Lietuvininkai*: Christian Gottlieb Mielcke's Poem *Pilkainis*
- 63 ALINA KUZBORSKA. Martin Ludwig Rhesa's *Prutena*: Between *Vaterland* (Fatherland) and *Heimat* (Homeland)
- 83 KOTRYNA REKAŠIŪTĖ. Publications of Fiction Texts in Prussian Lithuanian Periodicals in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries: Statistics and Insights

PUBLICATIONS

- 107 BIRUTĖ TRIŠKAITĖ, ONA DILYTĖ-ČIURINSKIENĖ. Recommendation of Heinrich Tilesius, the Rector of the Tilsit Provincial School, to His Pupil Johann Schultz
- 137 LIUCIJA CITAVIČIŪTĖ. Genealogy of the Prussian Line of the Quandt Family Written by Johann Jacob Quandt, the Last Bearer of the Surname
- 152 JOHANN JACOB QUANDT. *I Wrote to the Quandt Family and Their Descendants in 1756*. Genealogy of the Family Published in the Obituary for Quandt (1772) (translated from Latin by MINDAUGAS STROCKIS, prepared and translated from German by LIUCIJA CITAVIČIŪTĖ)
- 186 ŽAVINTA SIDABRAITĖ, KOTRYNA REKAŠIŪTĖ. *Miks Stolperjons*, a Satire in Verse (the Second Half of the Nineteenth Century): The Manuscript and Two Publications in the Lithuanian Press
- 196 *Miks Stolperjons*, a Satirical Poem from the Second Half of the Nineteenth Century (prepared by ŽAVINTA SIDABRAITĖ, KOTRYNA REKAŠIŪTĖ)

R E V I E W S

- 218 ALINA KUZBORSKA. *Donelaitis's Translator Was a Poet!*
- 227 ANNOTATIONS. *Liucija Citavičiūtė, Mintautas Čiurinskas, Žavinta Sidabraitė*
- 235 CHRONICLE. *Ona Aleknavičienė, Liucija Citavičiūtė, Mintautas Čiurinskas, Kęstutis Gudmantas, Raimonda Meyer-Ravaitytė, Simona Mocejūnaitė-Vaitkienė, Jūratė Pajėdienė, Kotryna Rekašiūtė, Žavinta Sidabraitė, Tadas Šaulys, Eleonora Terleckienė, Viktorija Vaitkevičiūtė Verbickienė*